

ОЦІНКА ФІЗИЧНОГО ТА ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вовченко Інна

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Анотації:

У роботі представлено оцінку фізичного розвитку дітей дошкільного віку; гармонійність фізичного розвитку за індексом Пін'є, оцінку психічного розвитку дітей.

The work presents evaluation of the physical development of preschool children; harmony of physical development of Pigna's index, evaluation of physical development of children.

В работе представлена оценка физического развития детей дошкольного возраста; гармоничность физического развития за индексом Пинье, оценка психического развития детей.

Ключові слова:

фізичний розвиток, психічний розвиток, дошкільний вік.

physical development, mental development, preschool children.

физическое развитие, психическое развитие, дошкольный возраст.

Постановка проблеми. Дошкільний вік – період найбільш інтенсивного росту та розвитку організму, формування особистості дитини [1, 2]. Всебічний розвиток дитини значною мірою залежить від рухової активності, котра є джерелом психічного і фізичного розвитку дитини.

Фізичний розвиток дітей відбувається й без фізичного виховання. Однак, тільки за допомогою занять фізичними вправами з урахуванням анатоמו-фізіологічних та психологічних особливостей дитини можна досягнути всебічного розвитку всіх форм та функцій її організму [3]. У житті дитини, яка приходить до дитячого садочка, стається багато змін: режим дня, відсутність батьків, постійне спілкування з однолітками та інше. Всі ці зміни відбуваються одночасно, які ведуть певних психологічних змін, що можуть негативно впливати на стан здоров'я дітей та їх фізичний розвиток [4].

Аналіз останніх досліджень. Особливості фізичного розвитку та різні аспекти адаптації дітей дошкільного віку вивчалися багатьма науковцями [1, 2, 4–6]. Деякі дослідники вивчали впровадження засобів фізичного виховання для корекції вад фізичного розвитку [7], досліджували фізичний розвиток та фізичну підготовленість дітей старшого дошкільного віку [8].

Тому вивчення особливостей фізичного та психічного розвитку дітей дошкільного віку залишається актуальним і необхідним для ефективної організації умов перебування дитини у дошкільному закладі.

I. Науковий напрям

Мета – визначити рівень фізичного та психічного розвитку дітей дошкільного віку.

Завдання:

- Проаналізувати стан питання у науково-методичній літературі.
- Визначити рівень та гармонійність фізичного розвитку дітей дошкільного закладу.
- Здійснити діагностику психічного стану дітей дошкільного віку.

Методи дослідження:

- Теоретичний аналіз науково-методичної літератури;
- Методи оцінки фізичного розвитку;
- Методи оцінки психічного стану;
- Педагогічне спостереження;
- Методи математичної статистики.

Дослідження проводились у період з вересня 2015 року по травень 2016 навчального року. Дослідження проводилося на базі дошкільних навчальних закладів м. Коростишева. У дослідженнях взяли участь 135 дітей дошкільного віку.

Результати досліджень та їх обговорення. Аналіз антропометричних вимірювань дозволив визначити рівень фізичного розвитку дітей, які відвідують дошкільні навчальні заклади. За результатами досліджень було встановлено (рис. 1), що 7 % дітей мають високий рівень фізичного розвитку, 16% – вище середнього, 47 % – середній рівень, 26 % – нижче середнього, 4% мають низький рівень фізичного розвитку. Результати оцінювали за таблицями стандартів [9].

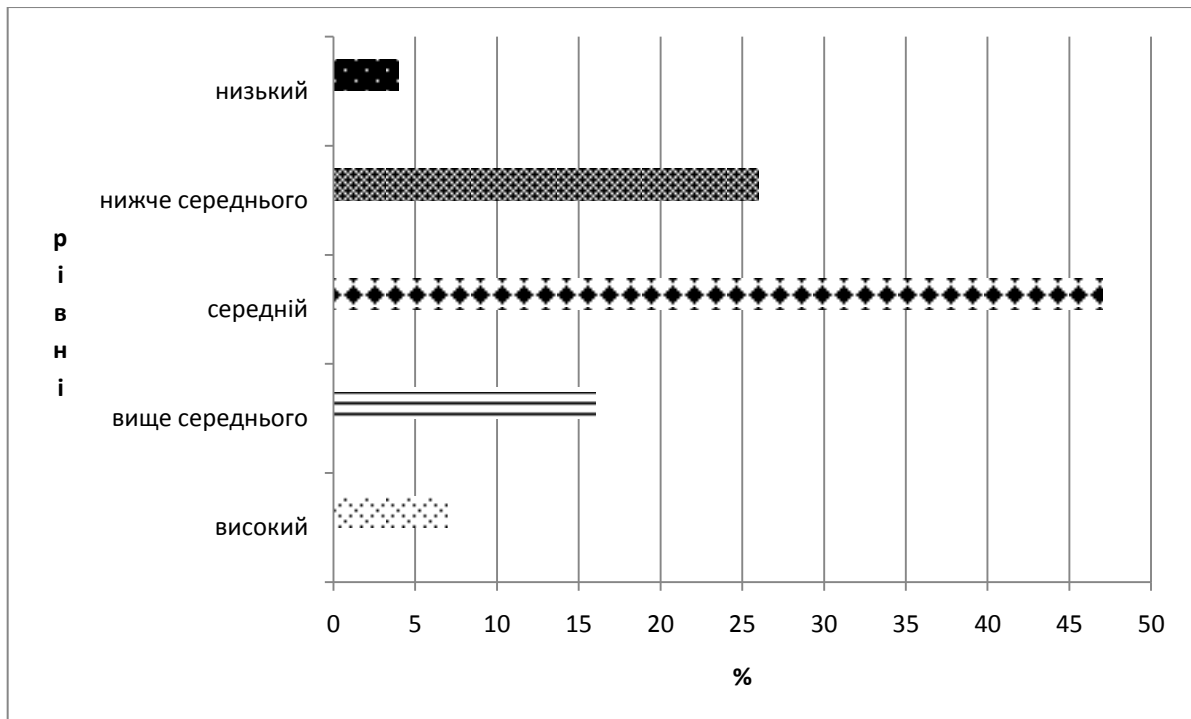


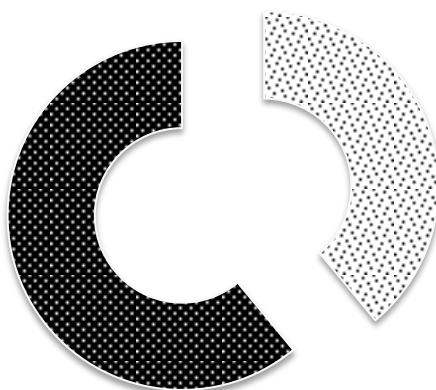
Рис. 1. Рівень фізичного розвитку дітей дошкільного віку

При загальній оцінці фізичного розвитку слід звертати увагу на гармонійний розвиток дітей. Важливе поєднання антропометричних ознак відносно довжини тіла, маси тіла, ОГК.

Пропорційність фізичного розвитку визначали за індексом Пін'є (рис. 2).

За результатами обстеження виявлено, що 61 % дітей мають пропорційну будову тіла і 39 % мають непропорційну будову тіла.

Адаптація – це пристосування організму до нової ситуації, а для дитини дитячий садок, є новим, ще невідомим простором, із новим оточенням і стосунками.



1 2

*Рис. 2. Гармонійність фізичного розвитку дошкільнят за індексом Пін'є
1 – дисгармонійний; 2 – гармонійний*

Процес пристосування до дитячого садка проходить індивідуально. Середній термін адаптації дітей раннього віку – 7–15 днів, молодшого дошкільного віку – 2–3 тижні, старшого дошкільного віку – 1 місяць. Виникнення у дитини стійкого «адаптаційного синдрому» свідчить про її неготовність до виходу із сім'ї [10].

Тому під час прибуття дітей до садочку ведеться спостереження за ними. Одні діти впевнені, вибирають гру, йдуть на контакт із дітьми й дорослими, інші – менш упевнені, більше спостерігають, деякі – виявляють негативізм, небажання йти в групу, відхиляють усі пропозиції, бояться відійти від батьків, голосно плачуть.

Тест контролю поведінки новачків проводився у перші дні прибуття дітей у молодшу групу дошкільного закладу.

За результатами діагностування оцінки настрою дітей дошкільного закладу, які прибули у молодшу групу, визначили, що 55 % мають несталий настрій, 15 % – пригнічений, 5% – дратівливий, 10 % – спокійний, 15 % – бадьорий.

Причини такої поведінки різні, зокрема, відсутність режиму вдома, невміння гратися, не сформованість навичок самообслуговування. Однак основна причина – недостатній досвід спілкування з однолітками та дорослими.

За результатами психолого-педагогічного діагностування оцінки апетиту дітей молодшої групи було встановлено: 35 % дошкільників мають хороший апетит, 25 % – поганий, 40 % – вибірковий.

У результаті діагностування оцінки сну дітей молодшої групи було встановлено: 65 % дошкільників мають спокійний сон, 5 % – неспокійний, 30% – несталий.

Проаналізувавши діагностування оцінки поведінки дітей молодшої групи було встановлено, що 50 % дошкільників активні, 30 % – малоактивні, 20 % – пасивні.

Психолого-педагогічне діагностування рівнів комунікабельності дітей молодшої групи показало, що 20 % дошкільників мають високий рівень комунікабельності, 30 % – середній, 50 % – низький.

65 % обстежених дошкільнят, для кого процес адаптації легкий і безболісний мають легкий ступінь адаптації. Такі діти комунікабельні, самостійні, спілкування батьків із ними доброзичливе.

30 % дітей відносяться до другої групи, котрі адаптувалися повільніше і важче. Поведінка нестала. Зацікавлення грою змінюється байдужістю, вередуванням. Дітям бракувало довіри у ставленні до вихователів, інших дітей; навички гри та спілкування розвинені не-

достатньо. Діти малоініціативні, менш самостійні, дещо можуть робити самі, але з допомогою дорослих. З боку батьків простежується нестабільність у спілкуванні, зокрема, доброзичливі, привітні звертання змінюються криком, погрозами або збільшенням вимог.

5 % дітей, які важко пристосовувалися до нового оточення. Вони зазвичай несамотійні, швидко втомлюються, ігрові навички не сформовані. У таких дітей, спостерігається з боку дорослих прояв авторитарності, жорстокості (чи навпаки – зайвої поступливості), які спричиняють страх, недовіру до вихователя або повне ігнорування його та інших дітей. Сон і апетит погані або зовсім відсутні. Діти часто хворіють, що зазвичай вповільнює звикання до нового оточення та нових вимог.

Головною педагогічною умовою успішної адаптації дитини до дитячого садочка є поєднання вимог до малюка в сім'ї та дитячому садочку. Правильна поведінка рідних у період адаптації дуже важлива.

Висновки.

1. Теоретичний аналіз літературних джерел стосовно особливостей фізичного і психічного розвитку дітей дошкільного віку дає змогу зробити висновки, що у вихованні цієї категорії дітей існує ряд проблем. Необхідним є забезпечення комплексного підходу до фізичного виховання дітей дошкільного віку. Лише такий підхід з акцентом на формування мотивації та раціонально організованої рухової активності, дозволить максимально наблизити психофізичні можливості організму до самореалізації в суспільстві.

2. У результаті дослідження показників фізичного розвитку виявлено, що 63 % дітей дошкільного віку мають вище середнього та середній рівень фізичного розвитку, 61 % дітей мають пропорційну будову тіла. Особливості фізичного розвитку дітей дошкільного віку у сучасних умовах повинні враховуватись при організації процесу фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах з метою забезпечення достатньої рухової активності.

3. Тестування психологічного стану дозволило виявити 65 % обстежених дошкільнят, для кого процес адаптації легкий і безболісний відносяться до легкого ступеня адаптації. Такі діти комунікабельні, самостійні, спілкування батьків із ними доброзичливе.

У результаті дослідження встановлено діти, які мають нормальний фізичний розвиток, активні краще адаптуються до умов перебування у дошкільному закладі. За результатами психологічного тестування діти, які важко пристосовуються до оточення у дошкільному закладі мають дисгармонійний фізичний розвиток; зокрема є діти, які мають надлишкову масу тіла пов'язують з порушенням обміну речовин в організмі, діти, які мають низький зріст пов'язують з ендокринними змінами.

Подальші дослідження будуть спрямовані на визначення динаміки фізичного та психічного розвитку дітей дошкільного віку.

Список використаних літературних джерел

1. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2011. – 128 с.
2. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.
3. Апанасенко Т. Л. Физическое развитие детей и подростков. – К. : Здоров'я, 1985. – 80 с.
4. Теплюк С. Улыбка малыша в период адаптации / С. Теплюк // Дошкольное воспитание. – 2006. – № 3. – С. 29–35.
5. Давиденко О. В. Основи програмування фізкультурно-оздоровчих занять з дитячим контингентом / О. В. Давиденко, В. П. Семененко, Л. О. Фандікова. – Тернопіль : Астон, 2003. – 144 с.
6. Рунова М. О. Рухова активність дитини в дитячому садку : посіб. для працівників дошк. закладів, викладачів, студентів / М. О. Рунова. – Х. : Ранок, 2007. – 192с.
7. Клименко С. Фізичне виховання дітей дошкільного віку зі сколіозом I ступеня / С. Клименко, Е. Макарова // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти : матер. Всеукр. наук. конф. – Тернопіль, 2003. – С. 179–181.

I. Науковий напрям

8. Пасічник В. М. Дослідження фізичного розвитку та фізичної підготовленості дітей старшого дошкільного віку / В. М. Пасічник // Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів та студентів України : матер. XII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених з міжнар. участю. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – Т. I. – С. 174–179.

9. Вільчковський Е. С. Критерії оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей дошкільного віку : навч. посібник / Е. С. Вільчковський. – К. : ІЗМН, 1998. – 64 с.

10. Стреж Л. Сходинки адаптації дітей раннього віку / Л. Стреж. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с.